

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlanu se pisma tiskaju po 5 avč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč. za svaki redak više 5 nč. ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Koris: se šalju poštarom napredom (za- zgojno postalo) na administraciju „Naša Sloga“ Ime, prezime i naj- bliža pošta valja točno označiti.

Koran list nedodje na vrijeme, neka to javi odgovarajuću u otvo- renu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mali stvarci, a naloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se vraćaju ako se i netiskaju.

Nebijelgovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 2 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2/3 i 1 za pol go- dine. Izvan carine više poštarina.

Na malo jedan broj 1/2 for.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Carolina br. 33

Govor

narodnoga zastupnika dr. Dinka Vitezića, izrečen prigodom rasprave o državnom proračunu u 407. sjednici carevinskoga vijeća dne 13. maja t. g. (Konac).

Naravno, da dobiva zemaljsko kulturno vijeće ne baš malenu podporu od strane države; država može dakle i zahtijevati da se ta podpora upotribebi u svrhu, za koju je određena.

Mi smo dakle očekivali, da će namjestničvo odrediti, da se bar jedan činovnik postavi, koji razumije oba slavenska zemaljska jezika. Nu dogodilo se obratno; namjestničvo je napisao od 8. decembra 1887. br. 17.425 nalozilo društvu, da se, ako ne talijanski, to njemačkim jezikom posluži, što je i samo zemaljsko kulturno vijeće označilo sredstvom za međusobnu sporazumljivost.

Sad ne govori, u koliko ja znam, kod zemaljskog kulturnog vijeća nitko njemački, pa da se ima tim jezikom dopisivati! Nije li to smiješno? To se ne može drugče nazvati; reč možda nije posve parlamentarna, nu ja mislim, da je teško drugi izraz zato naći.

Moram se tim više čuditi takvom odpisu namjestničva, jer je baš malo prije ministarstvo unutarnjih posala i ministarstvo pravosudja izdalo naredbu — to je ona naredba od 21. novembra 1887. na Dalmatinskoj oblasti, gdje, kao što je poznato, slični odnosi u pogledu zemaljskih jezika postoje kao što u Istri — koja naredba išla je za tim, da imaju napomenute oblasti obični sa autonomnim oblastima u jeziku svih posljednjih oblasti.

Biti će namjestničvo po svojoj prilici toga mišljenja, da je možda slovenski i hrvatsko pučanstvo u Istri toj radi zemaljskog kulturnog vijeća ili radi njegova urenda. Nu ja držim, da je to baš protivno, to bi bilo već i doba, da se takvim nesposobnosti nam već jednom na put stane. (Glasovi na dječnici: protuzakonitost!)

Nu gospodo, zadruga se je i na ministarstvo obratila, pa znate li što je ono odgovorilo? S dopisom od 19. aprila 1888. br. 2130 odgovorilo njoj se, da ministarstvo poljodjelstva ne može na ina, nego da i od svoje strane preporučiti kotarskoj zadrugi, da se razmirica mirnim putem, uvaživši postojeće odnose i praktične potrebe, poravna.

Gospodo! Ministarstvo veli, da se uvažanjem postojećih odnosa i praktičnih potreba ima odstraniti razmirica. Al za Sloga, koji su to u Istri postojeći odnosi? Ta ti postoje baš u tom, da je većina stanovnika slavenska, da tamo nema Njemca. A nisu li praktične potrebe te, da se rabi jezik jedan, koji stanovništvo zemlje razumije?

Ja dakle neobavčam, kako se je mogla izdati takva naredba. Ja scienim, da se samo tada postupa zakonitim putem, ako li se prema državnom temeljnom zakonu postupa sa hrvatskim i slovenskim jezikom kao ravnopravnim talijanskomu jeziku. Na ovakav i samo na ovakav način uvažilo bi se postojeće odnose i praktične potrebe. Polazi li se s protivnog stanovišta, onda se se naći posvuda samo na poteškoća i na zaprieke, kako dokazuje sljedeće razjašnjenje.

Zemaljsko kulturno vijeće raspisuje godišnje natjecanje, ili za podjeljivanje nagrada onim, koji se u jednoj ili drugoj poljodjelstvenoj struci odlikuju, ili za podjeljivanje biljka, sjemenja itd. Ovi natjecaji raspisuju se samo u talijanskom jeziku, te se oglasuju samo u talijanskom časopisu, koji izlazi u Poreču, u tjedniku „L'Isria“.

Kad natjecaj izteče ili se nejavlja nitko, ili vrlo maleni broj natjecatelja. Jer, ako se ti natjecaji neoglasuju u jeziku, kojim govori narod, neznađu ljudi ništa za to. Zemaljsko kulturno vijeće obratilo

se je okružnicom na sve kotarske zadruge sa upitom: što bi se imalo činiti i kakva promjena bi se imala preuzeti kod oglašavanja, da se bolji uspjeh postigne.

Na to je kotarska zadruga u Krku podijelila savjet, da bi se oglašivati, što obih zemaljskih jezika proglašivati, što mora svakomu djetetu biti onda jasno, i to ne samo u talijanskom listu, nego i u „Našoj Slogi“, koji list se u Trstu hrvatskim jezikom izdaje.

Taj savjet, u koliko je on bio pošten i dobar, nije bio prihvaćen, nego pače vrlo oštrini riečmi odbijen, pošto se je na zadrugu posumnjalo, da ju nisu tobože vodile stvarne i svrsi društva odgovarajuće namjere, nego tendencija, da u poslovih, koji se tiču poljodjelstva, čisto političko pitanje izbije. To je odgovor, što ga je dalo zemaljsko kulturno vijeće. (Zastupnik Jahn: To je krasno zemaljsko kulturno vijeće!)

Na to se je predjednik zadruge u svom odgovoru protivni govorniku subjektivnosti ogradio.

On je naime pisao (čita): „Kad bi bila svrha zadruge upotrebiti poljodjeljsko pitanje, da odatle izbije politički kapital, to ne bi, oponašajući primjer mnogih ostalih zemaljskih činovnika, onih 1500 Talijana priznalo, koji u 18.000 Hrvata na otoku žiru“ — naime na otoku Krku — baš tako kao što su posljednji nepriznati na ostalih mjestih. Zadruga pako neće, da to iz pravnog čuvstva čini“.

Sa strane zemaljskog kulturnog vijeća izišlo se u imenovanom odpisu mišljenje, da bi zadruge imale prievadjeti podneske, dakle koliko ima zadruga, toliko bi se moralo izraditi prijevoda za svaki podnesak, umjesto da zemaljsko kulturno vijeće napravi jedan prijevod, pa da ga onda podijeli na razne slavenske zadruge. S obzirom na to izjavila je zadruga, da nije zadaća poljodjeljskih zadruga stvoriti prijevode uređ za podneske, koji proizlaze od zemaljskog kulturnog vijeća, pošto zemaljsko kulturno vijeće, kao organ, koji je opredjeljen za čitavu zemlju, ima poznati sve jezike, koji su rabe u zemlji. Isto tako zadruga je tog mišljenja, da za imenovani rad po zakonu neprigada zadrugam nikakva nagrada.

U odpisu zemaljskog kulturnog vijeća reklo se nadalje, da je to pitanje tek nuzgrednom stvarju. Na to je odgovorila zadruga (čita):

„Gienjenom predsjedničtvu stoji na volju, da pitanje o potrebi, da ga razumiju, smatra nuzgrednim pitanjem, uspjeh ipak dokazuje jasno i dokazivati će sve to jasnije, da to baš nije nuzgredno pitanje“.

Ja mislim, da je odgovor bio sasvim na mjestu.

Dolazim sada na poljodjelstvo poduku, kakva u Istri postoji. U Poreču postoji poljodjelstvena škola; u njoj neima ni jedne osobe, koja bi djeci mogla protumačiti naukovne predmete. (Čujte! na desnici.) Naukovni je jezik, naravno, izključivo talijanski, premda 164.000 Hrvata i Slovenaca dopunjavaju za školu. To je, naravno, abnormalnost u zemlji, gdje bi, na temelju državnih temeljnih zakona imala u jezikoslovnom obziru vladati podpuna ravnopravnost u uredu i u školi, pa to je očita nepravdnost. Dođim je Talijanom profena zgoda, da se odmah u predmetu sami podučavati mogu, moraju Slavci najprije talijanski učiti, pa mogu tek onda, šta kako su naučili taj jezik, imati neku korist od poduke. To je naravno dvo- i tro-struki posao.

Kad no se je zatim obratilo na zemaljski odbor, da bude na tom zavodu na mjestima učitelja, koji slavenske jezike poznaju, odgovorilo se je odlučno ne, jer zemaljski odbor je kazao: u Istri moraju govoriti svi talijanski. (Zastupnik Jahn: „moraju“ čujte!) Da tomu zbilja nije tako, je svakomu, koji poznaje slavenske odnose u Istri, posve jasno:

jer u zapadnom dielu zemlje je pučanstvo skoro izključivo slavensko, tim psko više u istočnom dielu, gdje Starinci i Talijani još manje u doticaj dolaze.

Neobavirajući se pak na to, ako bi i slavenski mladiči donekle talijanski znali, je li bi to riešilo zemaljski odbor od dužnosti, da podigne škole u jeziku, kojim govori velika većina pučanstva? To ja vrlo dvojim.

Kotarska zadruga u Krku obratila se je, da doskoči tomu zlu, na visokom ministarstvu poljodjelstva, koje je s odpisom od 6. junija 1888. broj 6517 odgovorilo, da mora riešenje jezičnoga pitanja na zemaljskom gospodarskom zavodu u Poreču prepustiti sasva slobodu, u ostalom, da će kod rasprave u uporabi dotacije godine 1889. uvažiti to, da li se može zadovoljiti molbi poljodjeljske zadruge u Krku podjeljenjem dviju ili triju stipendija istarskim mladimcima za polazak poljodjeljske škole, koja je ustrojena u Gružu sa hrvatskim naukovnim jezikom, ako li budu natjecatelji na to polagali važnost.

Na to je zadruga odgovorila visokomu ministarstvu, da što se tiče prve točke, riešenje jezičnoga pitanja, ne spada izključivo u kompetenciju sabora, te nestoji sa postojećim zakoni u skladu, pošto po ovih zakonih pripada najviše vodstvo škola državi i država ima prema tomu tim veće pravo nadzora, jer ona izdaje za uzdržavanje škola znatne godišnje podpore.

Što se pak druge točke tiče, da se naime kani ustrojiti stipendija za polazak poljodjeljske škole u Gružu, izrazilo se je visokomu ministarstvu najdublju hvalu na izkazanoj susretljivosti. Nu upazilo se je ujedno, da bi se teško našao koji natjecatelj, pošto su prvo poljodjelstveni odnosi između Gruža i Istre ipak različiti, a zatim a toga, pošto bi kod velike udaljenosti Gruža putni troškovi veći dio podpore izjeli i neobavirajući se na pogibelji, kojim bi se mladiči izložili uz tako daleki moraki put. U tom izvješću na ministarstvo pridodalo se je još to, da je skrajnja nužda, da se tamošnjem seljačkom stališu priskoči u pomoć, da se poboljša njegovo materijalno stanje, pa da se priuči na unno gospodarenje; tu nuždu shvaća svatko, koji je bio u stanju motriti način gospodarenja kod zemljašica, kod marvogojstva, kod obradivanja surovina.

I jedno i drugo nalazi se na najnižem stepenu. Da se tomu doskoči, molilo se je, da se podigne posebna poljodjeljsko-strukovna škola na otoku Krku, podkriepivši tu molbu time, da bi se na takav način davala obuka u širem obsegu, nego li ju daje putujući učitelj. Ujedno omogućilo bi se to, da ne bi samo mladi ljudi imali korist od obuke, nego i odrasli. Nadalje došlo se je još to, da bi se takva škola dovoljno polazila, pošto na otoku, osim nekolicine činovnika, svećenika i obrtnika, mornara i brodara, samo takvi ljudi žive, koji pripadaju seljačkom stališu.

Putujući učitelj za poljodjeljsku poduku posjećuje otoke samo vrlo riedko kada i samo za kratko vrijeme. Osim toga mogu okoristiti se njegovom podukom samo takvi, koji imaju već neko predznanje u poljodjelstvu i u umnom gospodarstvu, a takvih imade na otoku vrlo malo.

Sjelo zavoda imalo bi biti u gradu Krku, pošto je on i po susjedne otoke Krk i Lošinj lahko pristupan.

Napokon se je savjetovalo, da bude naukovni jezik hrvatski, pošto je to materinji jezik osam desetina pučanstva. Između izdataka za dvie ili tri stipendije, koje je ministarstvo ponudilo i između troškova za uzdržavanje jedne škole, za koju bi se zahtijevala samo jedna učevna sila, nebi smjela biti znatna razlika.

Korist nasuprot, koju bi stanovnici ovog i susjednih otoka imali od toga, bila bi mnogo unosnija.

Ova toli temeljita molba nije bila tako djer uslišana, već se je s okružnicom političke ekspoziture u Krku od 6. marča 1889. br. 287 obavjestilo obćine od otoku, da će usled dozvole ministarstva poljodjelstva tekom godine 1889. i to mjeseca marča, maja, junija, septembra i oktobra držati putujući učitelj predavanja o poljodjelstvu sa praktičnim pokazivanjem. Putujući učitelj držao je jedan ili dva puta takve tečajje, tad ga pako nije više bilo, kako ja mislim, radi bolesti.

To, što sam vam ja, cijenjena gospodo, imao čast, da obrazložim, dokazuje, koji su žalostni odnosi slavenskog pučanstva u Istri, prema ima njezino podneblje i sastav tla sve zahtjevo za blagostanje. Slavenskomu pučanstvu, koje je prepuzitno samo sebi oduzeta je svaka mogućnost, da uspjehom napreduje, pa s toga ne smijemo čuditi se zabvača li bjeda sve to više okulu sebe.

Odatle mogli ste i razabrati, da se većim dielom ima pripisati povod ovim jednina odnosima mržnji i neprijaznosti autonomnih zemaljskih oblasti protiv slavenskoga pučanstva, koje oblasti i najskromnije molbe Slavenski odbijaju. Da se dakle priskoči u pomoć u tom pogledu, ja mislim, a i hoću u tom obziru predložiti resoluciju, da se zemaljsko kulturno vijeće u Istri podijeli u dva odseka, naime u odjel hrvatsko-slovenski i u talijanski. Gospodo moja! Ako li su Niemci u Češkoj da se zaštite protiv tobožnjim napadnjem češkog pučanstva, postavili takva zahtjeva, to imamo mi Slaveni u Istri što puta većeg i jačeg povoda zahtijevati takvo podjeljenje. (Zastupnik dr. Russ: si duo faciunt idem, non est idem!)

Ja vas nisam dobro shvatio, ali molim, da me se ne prekida. Ja moram ipak ovdje spomenuti to, pošto bi razdioba zemaljskoga kulturnoga vijeća u malenoj zemlji, kao što je baš Istra, bila skopćana sa odviše velikim troškovu, a s druge strane, pošto zemljašnici odnose u Primorju nisu vrlo raznoliki, ne bi li bilo možda shodno, ustrojiti za čitavo Primorje samo jedno zemaljsko vijeće i podijeliti ga tada na hrvatsko-slovenski i talijanski odjel.

Bit će tako slobodan, da pročitam ovu resoluciju. Ona glasi (čita):

„Pozivlje se c. kr. vlada, da poduzme shodna, da se zemaljsko kulturno vijeće u Istri, da zadovolji praktičnim potrebam zemlje, podijeli u dva odjela, naime u slovensko-hrvatski i talijanski, al da se ipak prije uvaži, da li nebi u svrhu prištednje, i obzirom na tu okolnost, da glede etnografskih, klimatičnih i zemljašnih odnosa u Primorju neima bitne razlike, bilo shodno za cilju zemlju ustrojiti jedno zemaljsko kulturno vijeće sa naznačenim podjeljenjem.“

Preporučam ovu resoluciju visokoj knji, da ju prihvati. (Bravo! Bravo! na desnici.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 28. maja 1890.

Austro-Ugarska: Jučer bijaše obdržavana ministarska sjednica u Beču, kojoj je predsjedao cesar i kralj a prisustvovala većina austrijskih ministra.

Glavno dnevno pitanje jest sada bez drojbe česko-njemačka nagodba, o kojoj se razpravlja u češkom saboru. Obćenito se drži, da će se češki sabor odgoditi prije nego li započnu svoj rad delegacije, i to valjda bez ikakva važna zaključka. Mladobesi pobijaju u odboru oštro nagodbu, te njim

Ako dvojica sačinjavaju isto, nije isto. Op. Ured.

Već sada isti protivnici proriču pobjedu. Mladoćeski zastupnici predali su saboru 2000 peticija, sa 150.000 potpisa, da bi se odbila nagodba. Staročesi da su pokušali privediti protupeticije, no stvar da njim nije uspjela. Dade se dakle predvidjeti, da će česko-njemačka nagodba ostati na vrbi svrala, pak se već sada razpravljalo, što će na to Staročesi a što Niemci. Ob ovih posljednjih govori se jur, da će opet ostaviti domaći sabor, a tim će se još veća zaoštriti narodnostni prepri u Českoj. Dogodili se to, tad neima dvojbe, da su i Staročesi izigrali svoju ulogu.

Delegacije sastati će se dne 4. junija u Budimpešti. Dne 7. junija primiti će oboje delegacije Njeg. Veličanstvo. Jučer danio je službeni list bečke vlade carsko ručno pismo, kojim se razpušćaju zemaljski sabori Bukovine, Moravske, Gornje Austrije, Šlezke, Solnograda, Koruške, Štajerske i Prebarelske. Novi izbori obaviti će se u tih pokrajinah kroz šest nedjelja.

Austrijski ratni ministar izdao je naredbu, da se obškribi petnaest vojnih saborova pušćajući prahom bez dima. Radi toga tražit će on od delegacija veći zajam.

Galički namjestnik Badeni boravi sada u Beču, da se dogovori sa ministarstvom o sazovu galičkoga sabora. Crnagora: Iz Carigrada javlja crnogorski poslanik svojoj vladi, da je sultan odobrio osnovu o uređenju rijeke Bojane.

Srbija: Novoimenovani ministar prosvjete Gjaia izdao je na podredjene činovnike odriješiti nalog, da se svatko odreče službe, koji se neslaže s programom današnje vlade. Kralj Milan biješe na svečanom objedu kod regenta Ristića. Tuj su se našla i ostala dva regenta, te ruski poslanik Persiani. Govori se, da se je tuj razpravljalo o odošnjaju razkralja Milana napram kraljici Nataliji.

Bugarska: Novi bugarski agent na srbskom dvoru g. Dimitrov predao je svoju vjerodajnicu ministru Gručiću, komu je očitovao, da Bugarska goji prijateljske odnošaje napram Srbiji. Razprava proti majoru Panici i drugom traje već skoro čedan dana. Državni odvjetnik predlaže, da sud odsudi Panicu, poručnika Rizova i Arsendova na smrt, dočim je odustao od tužbe proti četvorici snobtuženika.

Rusija: Dne 23. t. mj. bila je skupština slavenskoga dobrotvornoga društva u Petrogradu. Prvi je govorio profesor akademije Filevič iztaknuv tisućgodišnjju borbu Slavena proti Niemcom. Reče medju ostalim, da je ravnica izmedju Labe i Visle slavensko groblje, u koje su Niemci pokopali zapadne Slavene.

Franczka: Predsjednik republike Carnot obilazi južnom Franczeckom, gdje ga svuda narod oduševljeno dočekuje. U gradu Belfortu dočekalo ga i više tisuća njemačkih podanika franczeckog porieka iz Elzasa i Lotaringije, čega njim neće Niemci tako lahko zaboraviti.

Italija: Nedavno upitao je zastupnik Cavalotti ministra Crispi-a radi izgonu dvojice dopisnika izvanjskih novina. On je napao u druztvu sa poznatim vikačem Imbriani-em žestoko Austriju, koja da nastoji još više povaditi Italiju sa Franczeckom.

Njemačka: Vojni ministar obrazložio je u odborovoj sjednici držav-noga sabora mnijenje vlade, kako bi se imala preustrojiti njemačka armada t. j. da bi morao svatko, koji je iole sposoban, postati vojnikom.

Franina i Jurina

Fr. Babin „Marko“ nam sporuča, da bi rad da se razdelimo.
 Jur. A kako to misliš?
 Fr. Njemu koza a nam kožo runo.
 Jur. Aj, neka mariš i to drži, če mu još rabit se žimi.
 Fr. Sijor prezident da j' opet po osalsku zatulil.
 Jur. Ča mu j' ki na kopito stal?
 Fr. Da su ga va Beče slabo podkovali.
 Jur. Ča mu benj pasat.

Evgeniju Kumičiću

Po „Stučaju“ mi spozna domovina,
 Da Tebe naša posestrila vidi,
 „Bosiljkom Jele“ grud Ti zakitila,
 Da njim se krasi „Olga pa i Lina“.
 Upoznali se pokraj čaše vina
 „Primorci“ snažni našeg kraja mila,
 A silnu buku zatim počimila
 Nesretna žena — „Gospodja Sabina“.
 „Sirota“ biedna zaplakala sama,
 Zakukala je izpod rodnih gora;
 Al' utješio glas ju „Preko mora“,
 I ljubka djeva dobra „Teodora“
 U oto kolo i „Sestre“ su stale,
 I stazu slave Tebi pokazale!
 R. Katalinić-Jeršov.

Različite viesti.

Promješćenje. Komesar kod političkoga glavarstva u Poreču g. dr. Laharnar premješćen je iz Poreča u Sežanu, gdje mu je izručena uprava onoga glavarstva pošto je tamošnji kotarski glavar umirovljen.

Novoimenovani ljekari u ilirskoj Bistrici. Čitamo u ljubljanskim novinah, da je imenovao zemaljski odbor za Kranjaka g. dra. Dušana Peričića okružnim ljeknikom u ilirskoj Bistrici, gdje je do nedavna službovao blagopokojni i nezaboravni naš dr. Bachman.

Obitajlske nesreće. Iz Kopra piše nam prijatelj 28. t. m. Citateljem „Naše Sloge“ bit će već valjda poznato, da je pomor ljudstva u Kopru prema broju njegova stanovništva u istinu prevelik. Nemogućivi brojevi statističke potvrđuju nam to žalostnu istinu. Uza sve to, što se našime rodu u Kopru dosta velik broj djece, ipak se broj pučanstva u gradu kroz zadnjih 100 godina nije povećao onoliko, koliko bi uz iole povoljnije zdravstvene okolnosti bio morao. Svake se godine javljaju kojekakve više ili manje kužne bolesti, koje nemilo kose osobite djecu koparsku. Nu ovih zadnjih dana kao da se najčešću škriklata, angina, difteritis, meningitis i neznam još kakovo sve bolesti, koje da više te nevoljne djece u prerani grob povale. Nije skoro obitelji, koje ne bi te pogibelnje bolesti pohodilo bile.

Izmedju mnogih nesretnih roditelja, koji plaču za svojom drobnom nevinom djetecom, pohadila je žalibože ta nemila pošast i vriedne i čestite obitelji gospodina Matka Kristofića, učitelja u c. kr. kaznionici i gosp. Josipa Kristana, profesora na c. kr. učiteljsku.

Ona prva plače preazgla stari svojega miloga i dobrog angjelca, petgodišnjega sinka Mirka, a dosta već nesretni i ozalošćeni gosp. Kristian izgubio je jedinoga sinčića, dvogodišnjega Bogdana.

Težke li su Vaše tuge, nesretni naši prijatelji; krvave, neizlječive su Vaše rane; iko i kako da Vam neizrecive boli ublaži; iko i kako da Vas utješi?! Sreže Vasih mnogih prijatelja i znanaca, koji skupa s Vami plaču Vaše mile i drage sinčiće.

na Vam ne mogu utišati neviljena srca. Dignite oči prema Onomu, koji vedri i oblači; On Vam jedini može dati saage, da taj težki udarac prebolite!! (Razsvjetljenoj gospođi i prijateljima i naše najkrajnije sazaleze. Op. Ured.)

Prodajništvo pučkoga društva „Eminet“ pozivlje gg. odbornike i zamjenike u nedelja dne 1. junija u 10 sati u jutro k redovitoj sjednici u prostorije „Del. podpornoga društva“. Na dnevnom redu biti će imenovanje povjerenika i nek-koji drugi važni predmeti.

Izpitni usposobljenja na pripravnici u Kopru. Od 19—24. t. mj. obdržavali su se pred c. kr. ispitnim povjerenstvom u Kopru izpitni usposobljenja za obće pučke škole s naukovnim jezikom hrvatskim, slovenskim i talijanskim. Izpitu se je u svem prijavilo 8 kandidata i 3 kandidantnje i to slediećim uspjehom. Gospođica Majer-ova Marijana, učiteljica u Kanfanaru usposobljena je za obće pučke škole s naukovnim jezikom hrvatskim a osim toga položila je izpit iz talijanskoga i njemačkoga jezika kao naukovnih predmeta.

Gospođa Rubeca Vinko, učitelj u Kastvu i Tončić Lovro, učitelj u Munah, proglašeni su usposobljeni za obće pučke škole s naukovnim jezikom hrvatskim. Gospodin Marki Marijan, učitelj u Lindaru, odprpio je usposobljen za pučke škole s naukovnim jezikom hrvatskim, usposobio se je sada da može biti učiteljem i u talijanskim pučkih školah. Gospodin Bolonić Petar, izpitani već učitelj za hrvatske pučke škole, položio izpit iz talijanskoga jezika kao naukovnoga predmeta u hrvatskih pučkih školah.

Gospođica Hromčeva Ivana i gospodin Leban Fran proglašeni su usposobljeni za obće pučke škole s naukovnim jezikom slovenskim, a izpitani već učitelj za slovensku pučku školu Jezeršek Dragutin popunio je svoj izpit tim, da je proglašen sposobnim za pomoćno poučavanje vjeronauka u slovenskih pučkih školah.

Gospođica Costantini Hedviga, gg. Derš Albert i Rizzi Petar, proglašeni su sposobnima, da mogu poučavati u pučkih školah s naukovnim jezikom talijanskim.

Slavenske pjevačko društvo u Trstu. Naši rodoljubi odlučioše oživotvoriti slavensko pjevačko društvo u gradu Trstu, da nezostanu ni u tom za našom okolicom, u kojoj krasno napreduju razna pjevačka društva. Sada imademo pjevački sbor radničkoga društva i čitaoničke pjevače, a nakana naših rodoljuba jest, da se osnuje ovdje čvrsto i jako pjevačko društvo. U tu svrhu savizlju sve naše pjevače i prijatelje narodne pjesme na dogovor, koji će biti dne 7. junija u 9 sati na večer u prostorijah našega radničkoga društva. Bilo sretno!

K društva „Bratavščina hrvatskih ljudi u Istri“, kojemu je svrha pomagati mladice iz Istre i kvarterskih otoka, učee se na budi kojim javnoj školi, pristupila su sledieća gospoda kao utemeljitelji: Franjo Arnold, kr. javni bilježnik u Zagrebu, Miroslav prof Kulmer, vlastelin u Šestinal, Ljudevit barun Vrauczyanz, vlastelin u Oroslavju i Vladimir barna Vrauczyanz, vlastelin u Laduču. Živili! ugledali se i drugi u njihov primjer, jer se ovo društvo nemože dosta tople preporučiti onim, koji mogu i hoće podupirati naš narod u Istri, vodeći težku borbu za svoju narodnost.

Bisna sjednica gradskoga zastupstva u Tratu. Prošla subote imalo je gradsko zastupstvo redovitu sjednicu. Kod izvičaća školskoga odbora, da se uredi stan ravnatelj pučke škole u Škrednju i da se tamo otvori četvrti talijanski razred, napado bezobrazno zastupnik d'Angeli državnoga i zemaljskoga (dotično gradskoga) zastupnika g. Naberguja, što je ovaj u carevinskom vieću ostro ali pravedno osudio talijansku vladajuću gospodu grada Trsta što nedaju biljadam Slovenaca ovdje u gradu niti jednog pučke škole. Zastupnik Nabergoj odgovorio je napadaču kako valja izjaviti, da nije odgovoran gradskom zastupstvu za svoje djelovanje na carevinskom vieću već jedino svojim biračem. Njega poduprieše drugovi mu gg. Nadlišek i Martelanc dočim je uzeo u obranu g. Pahor naše svećenstvo, na koje je napao židovski zastupnik Spadoni.

Kad je napokon navatio na g. Nabergoja i sam predjednik židov Luzzatto predbaciv mu prostačtvo, odreče mu g. Nabergoj podignutim glasom: zar je to predjedništvo, je li to talijanska kultura, te nastade u dvoranu i na galeriji takova vika i buka, kakve nebijate jur odavna u gradskoj viećnici.

Prispodobimo li ovaj prizor sa postu-paneje Talijana Istre u saboru 26. u o-

činskih zastupstvih, pak neće biti težko doći do zaključka, da su svi jednaki. **Upazarujeamo naše Citatelje u Istri,** da se čuvaju dvojice mladica, koji se doklataše u Italije te nudjiju sirom Istre varava svoju robu na prodaju. Strakomu od njih biti će oko 24 godine, srednjeg su stasa, tankoviti. Jedan kaže, da je iz Milana i da se zove Rajmundi Giuseppe, a drugi da je iz Firence. Nose sobom neke boćice različite veličine, a u njima neka voda, koja nešto pobeli kad smučka malo biele taložine, što je na dnu boćice. Ovu vodu posteni oni mladici okrstiše „gvanoplastico“. Predstave se najprvo kao izaslancnici trgovacke kuće braće Bertarelli iz Milana (ponudjaju i svičete). Pa onaj što kaže, da je iz Milana, bez zaplićat jezikom, kao patentirani carlatan, razstuzi moć one vode; da naimo i svako diete u malo časa njom može poseprebnit stvari bilo mjedene, bilo od druge koje rudene — od kojih uoage i nabroji. Zamoli i dade mu s jedana od takvih trarina. On ju jednamo krpicom zamočenom u onoj vodi iztara i sbilja ova dobije odmah srebrnu svietlost, koja po carlatanovoj tvrdnji ima trajat dve godine. Ufene ti koju od onih boćica uz prilieno debelu cieniu; izmame ti posjetnicu ili listić preporuke, s kojim će laglje prevarit druge, pa brzu u drugo mjesto (i to najviše svećenikom za poseprebnjavat crkvene predmete). Kad tamo, ono što su bili poseprebniti na ogled, još onoga istoga dana povratni se u prvijeje stanje ne ostavljajuć ni traga batjerane srebne svietlosti. Eto vam dve godine! Mogla bi Italija držat doma takove poštenjake ako joj je do časti.

S otoka Cresa piše nam prijatelj 25. t. mj. Izbori za novo občinsko zastupstvo, kako Vam javih u 19. broju „Naše Sloge“, obavili se dne 2. 3. i 5. t. mj. Ovoga puta prošli mirno, tibo bez ikakove borbe. Nije to zato, što je uprava naše občine u redu, već baš protivno; mislim, da nije občine, koja bi više i gore zapustila svoje občinare, koja bi više gazila naše pravice, koja bi čakie manje marila za nas; ipak pri ovi izborih ne bilo, rekoh, baš nikakove borbe. Creskoga kopača, koji sačinjava ogromnu većinu grada Cresa, njegje se niti ne računna; on je mnogo „zapućeniji“ nego li su seljaci; kopač creski niti nezna što su to izbori. Za primjer budi Vam ovo: Kad smo lane mi vanjski dne 4. junija birali u gradu Cresu svoje fiducijare, koji su pak imali sa ostalimi fiducijari cilog našega kotara birati u Krku dva zastupnika za porečki sabor, neki creski kopači, kako su nam kašnje govorili, mislili su, da smo onaj dan došli „obirat deputata do šanitadi“. Mimogred budi rečeno, da ta skrajna zapuštenost creskoga kopača, kako čemo s vremenom dokazati, donekle je na ubar njegovomu hrvatstvu.

— Creski dakle kopač nije se pačao u ovo izbore, a mi vanjski još manje, jer, kako Vam saduju pit pisah, mi već občinskoj vlasteli nevjerujemo, jer do sada bilo jih je svako vrati na občinskom vladanju, pak za nas nije so nitko očinski skrbio; nam su svi bili do sada politički neprijatelji. — I tako izabrali su u zastupstvo sve samo svoje predloženičke. — Né pače, poreč mi se je: ovoga puta sa gospodina bila tako milostiva prema nam vanjskim, da su nam darovala ništa drugo nego, kako čujemo, dva vanjska zastupnika — dakle seljaka. Al u tom su gospoda baš jasno dokazala, da, kako no su do sada za nas marila, tako će i od sada! Pomislite si: na 5500 stanovnika grada Cresa izabrali 28 zastupnika, a na 3500 po prilici duša, koje živaju po selih u creskoj občini, dali nam dvojicu! Nije li to pravo ruglo? Pačie nije to ruglo, nego to je i prkos i sramota, jer, kažu nam, da su izabrali dva seljaka, koja da su uvijek do sada nam seljakom protivna bila, koja su uvijek sa občinom u isti rog puhala. Tim su eto dakle dali nam razumiti, da će nas i unapred tlačiti, da će nas posvema zapustiti, da će gazit naš hrvatski jezik, da će samo nas sinit a ništa nam nedavat. Dao Bog, da bismo bili krivi proroci!

Prošla subote dne 17. t. mj. bio je izabran načelnikom občine creske, kako smo to već svi predvidjali, g. Andrija dr. Petriš, bivši sve do lane zastupnik i prijatelj zemaljskog odbora u Poreču. Kao takav bio nam je on uvijek naš politički protivnik, pa za istinu rečemo, mi seljaci nismo do sada ni znali, da on obavlja takovnu čast i onu službu, već samo potoma, što nam je rečeno, da se nije nikad slagao sa našimi zastupnici, već s Talijanci i Talijanima.

Kakav će bit on načelnik, mi toga neznamo; vrijeme će, ako Bog dâ, i to dokazati. Spomenuli smo zadnji put, da je on, kako ljudi govore, veliki gospodin,

